

Sygn. akt X Ga 390/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, X Wydział Gospodarczy

w składzie

o.o.1. Przewodniczący Sędzia SO Barbara Przybyła

o.o.2. Sędzia SO Katarzyna Żymełka (spr.)

Sędzia SO Małgorzata Korfanty

Protokolant Sonia Giemza

po rozpoznaniu w dniu 6 marca 2015 roku w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa: (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.

przeciwko A. O.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 12 czerwca 2014 roku

sygn. akt VII GC 450/14

1) zmienia zaskarżony wyrok:

a) w punkcie 1. w ten sposób, że zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 49.807,01 (czterdzieści dziewięć tysięcy osiemset siedem 01/100) zł z odsetkami ustawowymi od 23 kwietnia 2012 r., a w pozostałym zakresie oddala powództwo,

b) w punkcie 2. w ten sposób, że zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 3.783,12 (trzy tysiące siedemset osiemdziesiąt trzy 12/100) zł z tytułu kosztów procesu;

2) oddala apelację w pozostałym zakresie;

3) zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1.572,66 (jeden tysiąc pięćset siedemdziesiąt dwa 66/100) zł z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego;

4) nakazuje pobrać od powódki na rzecz Skarbu Państwa kwotę 360,08 (trzysta sześćdziesiąt 08/100) zł z tytułu części opłaty od apelacji, od uiszczenia której pozwany został zwolniony;

5) przyznaje adwokatowi A. S. od Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w Gliwicach) kwotę 2.214,00 (dwa tysiące dwieście czternaście 00/100) zł, w tym 414,00 (czterysta czternaście 00/100) zł podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

SSO Katarzyna Żymelka SSO Barbara Przybyła SSO Małgorzata Korfanty

X Ga 390/14

UZASADNIENIE

Powódka (...) Bank (...) Spółka Akcyjna w W. domagała się od pozwanego A. O. zapłaty kwoty 57.001,65 zł z odsetkami umownymi w wysokości 19,5% od kwoty 54.193,25 zł od dnia 23 marca 2012 r. oraz od kwoty 2.808,40 zł od 23 kwietnia 2012 r. z tytułu należności z umowy kredytu oraz kosztów procesu.

Wyrokiem z 12 czerwca 2014 r. Sąd Rejonowy w Gliwicach zasądził od pozwanego na rzecz powódki dochodzoną należność wraz z kosztami procesu oraz przyznał od Skarbu Państwa na rzecz adwokata ustanowionego dla pozwanego wynagrodzenie za pomoc prawną udzieloną z urzędu.

Sąd Rejonowy ustalił, że pozwanemu został udzielony kredyt w rachunku bieżącym. Umowa kredytu została pozwanemu wypowiedziana wobec przekroczenia limitu zadłużenia. Termin wypowiedzenia upłynął 7 grudnia 2011 r. Wysokość niespłaconego przez pozwanego kredytu wynosiła 54.193,25 zł. Termin zapłaty zadłużenia upłynął 8 grudnia 2011 r.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy zważył, iż strony zawarły umowę rachunku bankowego oraz umowę kredytu. Wniosek pozwanego o przyznanie kredytu stanowił ofertę zawarcia umowy kredytu na warunkach wskazanych we wniosku i regulaminie, co do którego pozwany złożył oświadczenie że go otrzymał i zapoznał się z jego treścią. Powódka poprzez udostępnienie pozwanemu środków pieniężnych wykonała umowę kredytu. Sąd Rejonowy zważył, że zasadnie powódka wypowiedziała pozwanemu umowę kredytu wobec przekroczenia przez pozwanego przyznanej kwoty kredytu. Oświadczenie o wypowiedzeniu umowy kredytu zostało podpisane przez osobę nieupoważnioną do reprezentacji powódki, jednakże powódka powołując się na oświadczenie o wypowiedzeniu kredytu potwierdziła, że oświadczenie pochodziło od niej i wyrażało jej wolę. Sąd I instancji wskazał, że termin zapłaty należności z tytułu kredytu upływał 8 grudnia 2011 r., a zatem roszczenie powódki stało się wymagalne z dniem kolejnym i od tego dnia rozpoczął bieg termin przedawnienia, który upłynąłby 9 grudnia 2014 r. Pozew został wniesiony przed upływem terminu przedawnienia.

Jako podstawę rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy wskazał § 10 pkt 2 ppkt d) Regulaminu Kredytu w Rachunku Bieżącym powódki (dalej: Regulamin) w związku z art. 69 ustęp 1 Prawa bankowego. O odsetkach orzekł na podstawie art. 481 k.c. i art. 482 k.c. Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu stanowił art. 98 k.p.c.

Apelację od wyroku w części zasądzającej dochodzoną należność oraz koszty procesu wniósł pozwany, zarzucając mu:

1) naruszenie przepisów prawa materialnego, a to:

a) art. 96 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i niesłuszne uznanie, że powódka udzieliła pełnomocnictwa B. G. w sposób dorozumiany poprzez potwierdzenie, że oświadczenie to pochodzi od powódki, podczas gdy pełnomocnictwo do wypowiedzenia umowy powinno zostać udzielone przez powódkę pisemnie,

b) art. 103 § 1 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i niesłuszne uznanie, że powódka udzieliła pełnomocnictwa B. G. w sposób dorozumiany poprzez potwierdzenie, że oświadczenie to pochodzi od powódki, podczas gdy do potwierdzenia czynności przez pełnomocnika nie posiadającego

umocowania konieczne jest złożenie oświadczenia przez mocodawcę;

2) naruszenie przepisów postępowania cywilnego, mające wpływ na treść orzeczenia, a to

a) art. 328 § 2 k.p.c. polegające na braku wskazania w treści uzasadnienia przyczyn, dla których Sąd uznał, że zapisy Regulaminu Kredytu w Rachunku Bieżącym tj. § 9 pkt 3, § 9 pkt 3 regulaminu oraz § 8 pkt 9 nie przewidują daty wymagalności poszczególnych transz kredytu, podczas gdy z oczywistej treści powołanych regulacji wynika, że każda poszczególna transza wyplacona przez pozwanego stawała się wymagalna w odrębnym terminie,

b) sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, mającą wpływ na treść orzeczenia, polegającą na przyjęciu, że okres wypowiedzenia umowy o kredyt upłynął w dniu 7 grudnia 2011 r., podczas gdy według oświadczenia o wypowiedzeniu umowy z dnia 31 października 2011 r., okres wypowiedzenia upłynął w dniu 15 grudnia 2011 r.,

c) sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, mającą wpływ na treść orzeczenia, polegającą na przyjęciu, że przedłożony przez powódkę Regulamin Kredytu w Rachunku Bieżącym R-Firma obowiązuje strony, podczas gdy treść pkt 9 wniosku o udzielenie kredytu w rachunku bieżącym wskazuje, że wnioskodawca otrzymał Regulamin Kredytu w (...) Bank (...) S.A.,

d) sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, która miała wpływ na treść orzeczenia polegającą na przyjęciu, że termin zapłaty kredytu upłynął w dniu 8 grudnia 2011 r., podczas gdy z treści § 8 pkt 9, § 9 pkt 3 oraz § 9 pkt 4 wynika, że dzień wymagalności oznaczony był osobno, dla każdej kwoty z osobna, w zależności od wysokości kwoty pobranej przez pozwanego i daty, w której została ta kwota pobrana, co w konsekwencji prowadzi do przedawnienia roszczeń dochodzonych pozwem, że termin rozpoczynający bieg przedawnienia rozpoczyna się z dniem wymagalności pełnej kwoty kredytu, podczas gdy z regulaminu umowy kredytowej ewidentnie wynika, iż termin ten biegnie osobno od każdej niespłaconej kwoty wykorzystanej z kredytu, nie zaś od całości kwoty kredytu,

e) sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, która miała wpływ na treść orzeczenia polegającą na przyjęciu, że powódka złożyła skuteczne oświadczenie o wypowiedzeniu umowy, podczas gdy przedmiotowe oświadczenie zostało złożone przez osobę, która nie była umocowana do dokonania tejże czynności.

Pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w punktach 1 i 2 i oddalenie powództwa, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Wniósł także o przyznanie adwokatowi z urzędu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu.

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacja pozwanego zasługiwała w części na uwzględnienie.

Skarżący kwestionował zasadność zaskarżonego wyroku zarzucając zarówno naruszenie prawa materialnego jak procesowego.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutu naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. przypomnieć należy, że uzasadnienie wyroku jest sporządzane już po wydaniu wyroku, a zatem wynik sprawy z reguły nie zależy od tego, jak napisane zostało uzasadnienie i czy zawiera ono wszystkie wymagane elementy. Stąd też naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. o tyle tylko może stanowić przyczynę uchylenia orzeczenia, o ile uniemożliwia dokonanie w toku instancji kontroli należytego zastosowania prawa materialnego i procesowego bądź zawiera tak kardynalne braki, że uniemożliwiają kontrolę instancyjną wydanego orzeczenia. W ocenie Sądu Odwoławczego uzasadnienie zaskarżonego wyroku tego rodzaju mankamentów nie zawiera, odzwierciedla ono tok procesu myślowego i decyzyjnego, którego wynikiem jest treść wyroku. Sąd Rejonowy przedstawił fakty, które w jego ocenie miały znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Wskazał także datę wymagalności należności powódki oraz dzień rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia. Zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. może być usprawiedliwiony tylko w tych wyjątkowych okolicznościach, w których

treść uzasadnienia orzeczenia sądu drugiej instancji uniemożliwia całkowicie dokonanie oceny toku wywołu, który doprowadził do wydania orzeczenia, a sytuacja taka nie miała miejsca w rozpoznawanej sprawie, dlatego należało go uznać za bezzasadny.

Sąd Rejonowy błędnie ustalił, że powódka wypowiedziała pozwanemu umowę kredytu. Osoba podpisująca wypowiedzenie umowy działała bez umocowania. W szczególności o jej umocowaniu nie świadczy pieczęć banku ze wskazaniem pełnionej przez nią funkcji. Powódka, pomimo zarzutu, w trakcie procesu nie wykazała umocowania tej osoby do dokonania wypowiedzenia umowy kredytu. Ponadto w wypowiedzeniu znajduje się powołanie się na § 7 ustęp 1 punkt b, c Regulaminu, który nie zawiera w tym § postanowień odnoszących się do wypowiedzenia umowy kredytu.

Sąd Rejonowy w prawidłowo ustalonym stanie faktycznym, że oświadczenie o wypowiedzeniu złożyła osoba nie mająca umocowania w tym zakresie, nieprawidłowo przyjął, że wypowiedzenie jest skuteczne wobec jego potwierdzenia przez powódkę. Zgodnie z art. 103 § 1 k.c. jeżeli zawierający umowę jako pełnomocnik nie ma umocowania albo przekroczy jego zakres, ważność umowy zależy od jej potwierdzenia przez osobę, w której imieniu umowa została zawarta. Art. 103 k.c. nie znajduje jednakże zastosowania do jednostronnej czynności prawnej, jaką niewątpliwie jest wypowiedzenie umowy, dokonanej w cudzym imieniu z przekroczeniem zakresu umocowania. Skutek takiego działania pełnomocnika określa art. 104 k.c. Zgodnie z tym przepisem, jednostronna czynność prawna, polegająca na złożeniu oświadczenia woli konkretnemu adresatowi, jeżeli ten nie zgodził się na działanie bez umocowania, jest bezwzględnie nieważna, bez możliwości konwalidowania (por. uchwałę SN z dnia 27 lipca 1989 r., III CZP 69/89, Biul. SN 1989, nr 7, s. 8-9 oraz wyrok Sądu Najwyższego z 13 maja 2009 r., IV CSK 32/09). Zgoda adresata oświadczenia woli może zostać wyrażona w dowolnej formie, wyraźnie bądź w sposób dorozumiany. Pozwany kwestionując wypowiedzenie umowy kredytu jednoznacznie dał wyraz temu, że nie godził się na działanie osoby, która podpisała wypowiedzenie umowy kredytu. Dlatego czynność wypowiedzenia umowy kredytu była bezwzględnie nieważna.

Niezasadna zatem była należność w kwocie 2.808,40 zł naliczona na podstawie § 10 ustęp 4 Regulaminu z tytułu odsetek za zadłużenie przeterminowane.

Również błędnie Sąd Rejonowy dokonał ustaleń w zakresie terminu wymagalności roszczeń powódki. Zgodnie z potwierdzeniem umowy kredytowej termin ostatecznej spłaty kredytu został określony na 8 lipca 2009 r. Pozew w niniejszej sprawie został wniesiony 23 kwietnia 2012 r. Roszczenia banku (powódki) z umowy kredytu odnawialnego udzielonego w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym przedawniają się w terminie trzech lat (art. 118 k.c.). Zatem nie uległy przedawnieniu roszczenia powódki z tytułu udzielonego kredytu, a jedynie z tytułu odsetek od kredytu za okres poprzedzający dzień 23 kwietnia 2009 r. tj. odsetek od kredytu naliczonych za okres do 22 kwietnia 2009 r., na podstawie § 8 punkt 4 Regulaminu od dziennych sald zadłużenia z tytułu udzielonego kredytu. Zgodnie bowiem z art. 118 k.c. jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia dla roszczeń o świadczenia okresowe wynosi trzy lata. Świadczeniem okresowym są odsetki, i to zarówno umowne, jak i ustawowe, które są należne za opóźnienie w spełnieniu świadczenia.

Łączna wysokość odsetek do końca kwietnia 2009 r. wyniosła 3.514,84 zł. Od tej kwoty należało odjąć 5,60 zł z tytułu odsetek, od wysokości wykorzystanego kredytu, za okres od 27 kwietnia 2009 r. do 30 kwietnia 2009 r. Sąd Okręgowy wyliczył te odsetki przyjmując Wlibor 1T 3,4100 + 5% marża (od kwoty 6.083,50 zł tj. kwoty wykorzystanego kredytu w tym okresie) na kwotę 5,60 zł. Zatem łączna wysokość odsetek, które uległy na dzień wniesienia pozwu przedawnieniu wynosiła 3.509,24 zł

Strony łączyła również umowa rachunku bankowego. Zgodnie z art. 731 k.c. roszczenia wynikające ze stosunku rachunku bankowego przedawniają się z upływem lat dwóch. Dwuletni termin przedawnienia z art. 731 k.c. ma zastosowanie do wszelkich roszczeń – z wyjątkiem roszczeń o zwrot wkładów oszczędnościowych (art. 731 zdanie drugie k.c.) – wynikających z umowy rachunku bankowego, bez względu na rodzaj rachunku, jak też posiadacza rachunku. Termin ten ma także zastosowanie do roszczeń związanych z działalnością gospodarczą, tym samym dotyczy obu stron umowy, banku oraz posiadacza rachunku.

Uległy zatem przedawnieniu należności powstałe do dnia 22 kwietnia 2010 r. z tytułu prowadzenia rachunku bankowego w wysokości 877 zł (opłaty za prowadzenie rachunku, opłaty za wyciągi, opłata za wydanie karty, prowizje od wypłaty gotówki).

Do zapłaty na rzecz powódki pozostała zatem kwota 49.807,01 zł (57.001,65 zł – 2.808,40 zł - 3.509,24 zł - 877 zł) z odsetkami ustawowymi od 23 kwietnia 2012 r. (dzień wniesienia pozwu).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1 i 2 w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 49.807,01 zł z odsetkami ustawowymi od 23 kwietnia 2012 r., a w pozostałym zakresie oddalił powództwo oraz zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 3.783,12 zł z tytułu kosztów procesu.

W pozostałej części apelacja na podstawie art. 385 k.p.c. podlegała oddaleniu.

O kosztach postępowania przed Sądem I instancji orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c., stosując zasadę stosunkowego rozdzielenia kosztów.

Z kwoty 57.001,65 zł stanowiącej wartość przedmiotu sporu, zasądzona została kwota 49.807,01 zł. Powódka utrzymała się ze swoim żądaniem w 87,37% wartości przedmiotu sporu. Zgodnie z zasadą stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu strony powinny ponieść jego koszty w takim stopniu, w jakim przegrały sprawę, a zatem powódka w 87,37%, a pozwany w 12,63%.

Na koszty procesu poniesione przez powódkę złożyła się opłata stosunkowa od pozwu w wysokości 713 zł. Nadto w toku procesu powódka korzystał z pomocy profesjonalnego pełnomocnika. Zgodnie z § 6 punkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. nr 163, poz. 1349 z późniejszymi zmianami) wynagrodzenie pełnomocnika wynosi 3.600 zł. Opłata skarbową od udzielonego pełnomocnikowi powódki pełnomocnictwa wyniosła 17 zł. Łącznie koszty procesu poniesione przez powódkę wyniosły 4.330 zł. Powódka, zgodnie z zasadą stosunkowego podziału kosztów powinna ponieść 546,88 zł. Zatem Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 3.783,12 zł z tytułu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy do kosztów poniesionych przez powódkę nie wliczył opłaty od pozwu w wysokości 2.138 zł uiszczonej po złożeniu przez pozwanego sprzeciwu. Sąd miał bowiem na uwadze, że w razie wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty wydanego w elektronicznym postępowaniu upominawczym opłata sądowa od pozwu nie podlega uzupełnieniu (por. uchwała SN z 10 października 2013 r., III CZP 56/13). Opłata ta winna zostać zwrócona powódce, jako nienależnie uiszczona.

Pozwany zaskarżył apelacją wyrok co do kwoty 57.001 zł. Pozwany przegrał postępowanie apelacyjne co do kwoty 49.807,01 zł (87,37%) i w tej części, na podstawie art. 100 k.p.c., ma ponieść koszty postępowania apelacyjnego. Powódka natomiast winna była ponieść koszty postępowania apelacyjnego w 12,63%.

Pozwany został zwolniony od opłaty od apelacji w kwocie 2.851 zł.

Sąd Okręgowy, na podstawie art. 113 ustęp 1 uksc, stosownie do wyniku postępowania apelacyjnego, nakazał pobrać od powódki na rzecz Skarbu Państwa kwotę 360,08 zł z tytułu części opłaty od apelacji, od uiszczenia której pozwany został zwolniony.

Wynagrodzenie dla pełnomocnika pozwanego z urzędu zostało przyznane zgodnie z § 2 ust. 1 i 2, § 6 pkt 6 w związku z § 13 ust. 1 pkt 1, § 19 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 z późn. zm.).

SSO Katarzyna Żymelka SSO Barbara Przybyła SSO Małgorzata Korfanty